

Σταλάγματα
από τὰ κεραμίδια

Ἄντωνίου Ρωμαίου
Ἱερομονάχου

Σταλάγματα ἀπὸ τὰ κεραμίδια

Κεφάλαια θεολογικοῦ ἀναστοχασμοῦ

Ἐπιμέλεια:
Νατάσα Κεσμέτη-Παυλοπούλου

Εἰκαστικά:
Ἄλέκος Κυραρίνης

Ἐν πλῶ

© Έκδόσεις Έν πλῶ
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
[facebook.com/enploeditions.gr](https://www.facebook.com/enploeditions.gr)

Α΄ έκδοση: Ιούνιος 2015

ISBN: 978-960-9550-60-4

Μνήμη καί Τιμή
γι' αὐτούς πού πλημμελῶς
διακόνησα καί διακονῶ,
πίκρανα καί πικραίνω!
ἀ.ρ.ἱ.

Ἄντί Προλόγου

For us, Christians, Jesus Christ is the measure of all things, divine and human. He is our most perfect ideal. In him we find the answer to all our problems, which without Him would be insoluble. He is in truth the mystical axis of universe.

Archimandrite Sophrony

Πέρασαν κοντά τριάντα χρόνια από τότε πού μου χάρισαν ἓνα μικρό βιβλίο τοῦ Γέροντος Σωφρονίου τοῦ Ἑσσεξ μέ τίτλο: «His Life Is Mine»*.

Οἱ 128 μικροῦ σχήματος σελίδες ἔχουν πιά κιτρινίσει, εἶναι εὐθρυπτες, ἐδῶ κι ἐκεῖ λεκιασμένες, μέ ὑπογραμμίσεις καί σημειώσεις διαφορετικῶν χρόνων καί περιστάσεων: δέν νομίζω πώς ἔχω καταφέρει νά ὀλοκληρώσω μιά, ἀπό ἀρχή ἕως τέλος, ἀνάγνωσή του δίχως καμία διακοπή. Μέχρι τώρα αὐτό πού συνήθως συμβαίνει εἶναι νά στέκομαι σέ μιά φράση, μιά παράγραφο ἤ καί μιά λέξη χωρίς νά μπορῶ νά προχωρήσω, ἐξαιτίας τῆς ἐξαιρετικῆς ἐντύπωσης πού μου προκαλεῖ. Δέν εἶχα ἐπίσης καταφέρει νά ἀντιληφθῶ, μέ κάποια ἱκανοποιητική πληρότητα, τό νόημα τοῦ τίτλου: *His Life Is Mine*.

Ὅσο προφανές ἤ εὐληπτος κι ἄν ἀκούγεται ὁ λόγος, ἔχει ἓνα ἀφάνταστο εὖρος, ἀνακινεῖ τά πιό μεγάλα βάθη τῆς ψυχῆς καί ταυτόχρονα ἰσχύει γιά ὀλόκληρη τήν καθημερινότητα, δηλαδή βρίσκει ἀναλογίες καί ἐφαρμογές

* *His Life Is Mine*, by Archimandrite Sophrony, translated from the Russian by Rosemary Edmonds, Mowbrays, London and Oxford, first edition 1977.

στis καθ' ἡμέραν περιστάσεις τοῦ ἀνθρώπου. Παρέμενε ἐντούτοις ἓνα μεγάλο αἰνίγμα γιὰ μένα μέχρι πολύ πρόσφατα, ὅταν τὰ Σταλάγματα ἀπὸ τὰ κεραμίδια πῆραν μιὰ, κατὰ τὴ γνώμη μου, ἱκανοποιητικὴ μορφή. Αἴφνης τότε φωτίστηκε καὶ τὸ νόημα τῆς ρήσης: Ἡ ζωὴ Του, ζωὴ μου!...

Μέ τὰ παραπάνω δὲν ἐννοῶ πῶς τὰ Σταλάγματα ἀπὸ τὰ κεραμίδια (ὑπότιτλος: Θεολογικὲς ἀνησυχίες) παραπέμπουν ἢ διευκρινίζουν ἢ σχολιάζουν τὸ ἔργο τοῦ Γέροντος Σωφρονίου. Καθόλου. Ἔχουν σταλάξει μέ μοναδικὰ προσωπικὸ τρόπο σύλληψης ἢ ἔμπνευσης ἀλλὰ καὶ ἐκφραστικῆς στοὺς πρόθυμους ὑποδοχεῖς ἢ καλύτερα «δεκτικὲς φοῦχτες» τοῦ Γέροντος Ἀντωνίου· θὰ τολμήσω νὰ προσθέσω: τοῦ Γέροντος Ἀντωνίου «δεομένου».

Μέ τοῦτο, πάλι, ἐννοῶ πῶς στὰ Σταλάγματα συνυφαίνονται ἐξαιρετικὰ πυκνὰ ἢ δέηση καὶ τὸ δέος. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ὁ ἀναγνώστης καλεῖται νὰ ἀνακαλύψει ἐκ νέου τὴ σημασία ὅσο καὶ τὴ δύναμη τοῦ δέους. Ὅμως καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἐπανανακάλυψη τοῦ συμπαραστέκονται, τὸν βοηθοῦν καὶ τὸν ἐξοικειώνουν τὰ Σταλάγματα, ἐπειδὴ δὲν ἀποτελοῦν διανοητικὲς ἐπινοήσεις. Τὰ διαποτίζει τὸ θερμὸ αἶμα καὶ ἔνδακρο ρίγος τοῦ βιώματος.

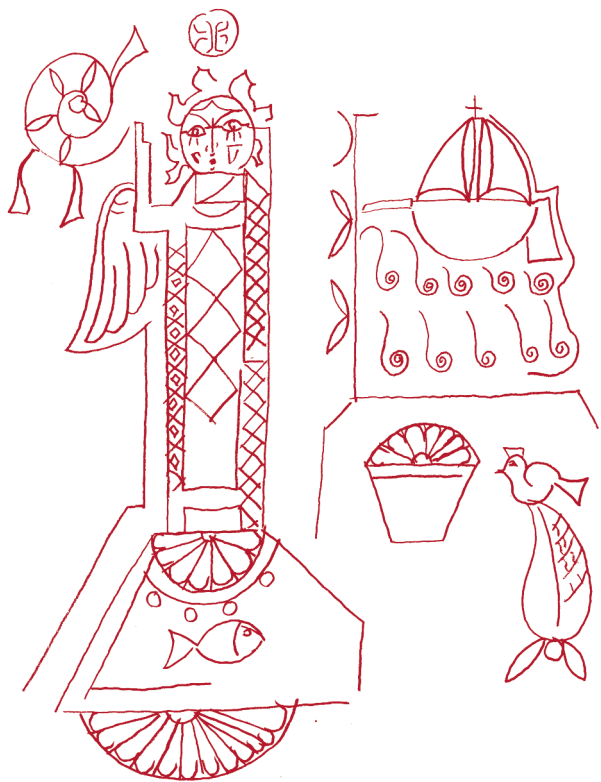
Διαισθάνομαι, νιώθω καὶ πιστεύω πῶς τὰ ἐπιγράμματα ἢ ἀποφθέγματα τῆς παρούσας συλλογῆς ἔχουν τὴ δυναμικὴ νὰ ἀποτελέσουν καθημερινὸ σύντροφο ζωῆς γιὰ τὸν βεβαρημένο, πάσχοντα καὶ ἐν πολλοῖς ἀποθαρρυσμένο ἀναγνώστη τῆς ἐποχῆς μας: λαϊκὸ ἢ κληρικὸ, μικρόσχημο ἢ μεγαλόσχημο, ἄνδρα ἢ γυναίκα, νέο ἢ νέα.

Εὐχομαι ἀπὸ καρδιᾶς νὰ μεταφραστοῦν καὶ σέ ἄλλες γλῶσσες, γιατί κατὰ βάση ἀπευθύνονται στὸν κάθε ἄνθρωπο, κι ὄχι μόνο στὸν κάτοικο τῆς Ἑλλάδας. Ἔχω μάλιστα τὴν ἰσχυρὴ ἐντύπωση πῶς ὅσο κι ἂν κεντρικὸ σημεῖο τους ἀποτελεῖ ἡ χριστοεῖδεια, συμπεριλαμβάνουν στὴ στοργικὴ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ αὐστηρὴ ἔγνοια τους χριστιανούς καὶ μὴ χριστιανούς!

Ἐκφράζω** τή βαθιά μου εὐγνωμοσύνη στόν σεβαστό π. Ἀντώνιο Ρωμαῖο γιά τήν ἐμπιστοσύνη του στίς μικρές μου δυνάμεις νά φροντίσω τή διάταξη τῶν χρυσοσταλαγμάτων πού τοῦ ἐπιδαφίλευσαν τά εὐλογημένα «κεραμίδια» του.

Νατάσα Κεσμέτη-Παυλοπούλου
14 Φεβρουαρίου 2015

** Ἀκριβέστερος θά ἦταν ὁ πληθυντικός: «ἐκφράζουμε», μέ τόν σύζυγό μου Νικόλα Παυλόπουλο πού μέ ἐνθουσιασμό συμμετεῖχε, ὅποτε χρειάστηκε.

Δακτυλογραφώ μερικά από τὰ σταλάγματα πού πέφτουν στό κεφάλι μου από τὰ «κεραμίδια»!...

Όλα τὰ «ἄσχημα» γίνονται εὐμορφα μέσα στήν ἀγάπη. Γίνονται φωτεινά γιατί ὁ Θεός εἶναι φῶς καί ἀγάπη. Ἀγάπη ὄχι χρηστική ἢ κατακτητική, ἀλλά κοινωνική καί «ἀλτρουιστική». Ἀγάπη πού λειτουργεῖται στό πρόσωπο τοῦ σαρκωμένου Λόγου σέ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο, ἀλλά ἔξω ἀπό τήν «ἐγωπάθεια» τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου!...

* * *

Όταν ὁ Χριστός μέ καλεῖ νά ζήσω τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί πρὸς τόν πλησίον, δέν ἐννοεῖ νά ζῶ τήν ἀγάπη πρὸς τὰ εἰδῶλα εἴτε τοῦ Θεοῦ εἴτε τοῦ πλησίον (τοῦ κάθε ἀνθρώπου καί τοῦ ἑαυτοῦ μου).

Ἐννοεῖ νά ζῶ τήν ἀγάπη μέσα στή δική Του Ὑπόσταση, μέσα στή δική Του λειτουργία τῆς ἀγάπης, γιατί μόνο μέσα στό δικό Του θεανδρικό Πρόσωπο ἔχουμε ἐνυπόστατους καί ἐνωμένους καί τόν Θεό καί τόν ἀνθρωπο!

* * *

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν εἶναι μιὰ ἀπλή ὑπαρξιακή μονάδα ἀλλά ἡ θεανδρική Ὑπόσταση τῆς ἀπόλυτης ἐνότητας Θεοῦ καί ἀνθρώπου.

* * *

Ἐξω ἀπό τόν Χριστό δέν μπορῶ νά ἐπιτύχω οὔτε θεωρητική προσέγγιση τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου οὔτε καί βιωματική πρακτική συνάφεια, συμβίωση ρεαλιστική.

* * *

Αὐτή τήν ἔννοια ἔχει ὁ σύντομος ἀλλά τόσο πλήρης θεολογικός ὄρος τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Παύλου «ἐν Χριστῷ». Κατά συνέπεια, δέν μπορεῖ ὁ ἀνθρώπος νά βρεῖ τήν ἀλήθεια καί τή ζωή, ἔξω ἀπό τόν Χριστό, δηλαδή ἔξω ἀπό τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ἔξω ἀπό τή ζώσα Παράδοση καί τά αὐθεντικά κείμενά της.

* * *

Ὁ ἅγιος Ἰουστίνος, ὁ νέος Σέρβος Ἅγιος, ἐτόνιζε τόν χριστομονισμό· ὁ Χριστός τά πάντα: ὁ Χριστός ἀνακεφαλáιση τῶν πάντων, σέ πλήρη συμφωνία μέ τόν ἅγιο ἀπόστολο Παῦλο.

* * *

Ἡ ἀλήθεια καί ἡ ἀγάπη ἀλληλοσυμπληρῶνονται! Ἀντίθετα, στή ζωή τῆς καθημερινότητας, γίνονται διαρκῶς ἐκπτώσεις, καί στήν ἀλήθεια καί στήν ἀγάπη. Κάποιοι

ἀπό μᾶς, μέ αὐστηρῶς προσωπικά κριτήρια καί ἀσυνείδητα κίνητρα, μειώνουμε τή μία, χάρη τῆς ἄλλης.

* * *

Ἡ ἀγάπη, ἡ κατά Χριστόν, λειτουργεῖ καί λειτουργεῖται ἐλεύθερα καί ἀδιάκοπα, ὅπως τό νερό πού τρέχει ἀπό τήν πηγὴ ἀ ε ν ᾶ ω ς, χωρίς νά συναρτᾶται ἡ ροή του μέ τόν ἔλεγχο γιά τή χρήση ἢ τήν κατάχρησή του.

* * *

Χειραγωγός σέ μιὰ τέτοια ἀγάπη εἶναι ἡ αὐτοπροαίρετη καί καλοπροαίρετη κατάφαση στόν πόνο! Μιά κατάφαση πού ἐξασφαλίζεται μόνο «ἐν Χριστῷ», πού σημαίνει: μόνο μέ τή ζωή τοῦ Χριστοῦ, μέσα στόν Χριστό καί γιά τόν Χριστό!

* * *

Ὁ π. Ἰωάννης ὁ Δομβοῖτης, ὁ Ὑδραῖος μοναχός εἶπε πῶς δέν μπορούσε νά ὑπογράψει κἄν σέ γράμμα, σέ φίλο του «Μέ ἀγάπη» γιατί ἔλεγε «Δέν ἔχω ἀγάπη» ἐννοώντας τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

* * *

Ἡ ἀγάπη καί στήν ἀνθρώπινη ἔκδοσή της καί στή χριστομίμητη λειτουργία της εἶναι ἐφευρετική.

Περί πόνου

Τοῦ ἀνθρώπου ἡ καρδιά σμιλεύεται μέ τόν πόνο.

Ἄ πόνος ἀποβάλλει τά «προσωπεῖα».

Ἄ πόνος εἶναι τό νόμισμα πού κάνουμε ἀγορές γιά τήν αἰωνιότητα.

Ἄ πόνος ὑποσκάπτει τήν ἀλαζονεία, ἀφανῶς ἀλλά δραστηρίως!

Στό Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ὁ πόνος καθαγιάσθηκε, σάν κυρίαρχο βίωμα, στή Γεθσημανή καί μέχρι τό «Τετέλεσται».

Ἄ πόνος κάνει τήν ψυχή θεήλατο.

Ἄ πόνος ὅσο πιό ἀφανῆς μένει, τόσο πιό καρποφόρος γίνεται.

Ἄ πόνος συνοδευόμενος μέ εὐχαριστιακή καί δοξολογική ἀναφορά πρὸς τόν Κύριο γίνεται ἰσοδύναμος – ἂν ὄχι καί ὑπερδύναμος – τῆς νοεράς προσευχῆς.

Ἄ πόνος λύνει τά χέρια τῆς ἀγάπης καί σπρώχνει τόν νοῦ ἐκεῖ ἀπ' ὅπου τόν φυγαδεύει ἡ εὐτυχία.

Ἡ θητεία στόν πόνο εἶναι προπαίδεια στούς λογισμούς τῆς ἀγάπης.

Περί θανάτου και ζωής

Ἡ ζωή ὡς ἔχει, δέν εἶναι ἡ Ζωή.

Ἡ Ζωή ἀρχίζει μετὰ τόν θάνατο.

Σύμφωνα μέ τή Γραφή, ὁ θάνατος δέν εἶναι ἡ ματαίωση τῆς ζωῆς, ἀλλά ἡ θύρα πρὸς τή Ζωή.

Κατά τούς Πατέρες ὁ θάνατος εἶναι καί εἰδεχθῆς καί ἐχθρός. Ὁ ἀφανισμός τῆς σωματικῆς ὑποστάσεως καί ἡ κατάργηση τῆς λειτουργίας τῶν αἰσθήσεων δέν ἀποτελεῖ τιμωρία τοῦ ἀνθρώπου ὑπό τοῦ Θεοῦ, ἀντίθετα. Εἶναι δωρεά τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ «γιά νά μὴ διαιωνίζεται τό κακό».

* * *

Γιά νά τελειώσει ἡ ἐπίγεια ζωή μας ἐν Χριστῷ εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά ἔχει προβιωθεῖ, ἔστω καί κατά τὰ ἔσχατά της, ἐν Χριστῷ διά Χριστόν κατά Χριστόν καί μετὰ τοῦ Χριστοῦ.

* * *

«Ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε Χριστόν ἐνεδύσασθε...». Αὐτή ἡ ἔνδυση τοῦ Χριστοῦ στόν χριστιανό θέλει νά ὑποσημάνει ὅτι κατά τό Βάπτισμά μας δέν φοράμε τόν Χριστό σάν μιὰ ρόμπα, ἀλλά ὅτι στό Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος, μυστικά καί μυστηριακά, βυθιζόμαστε στή